

Od kolébky k hrobu: život a prostředí muslima, muslimské reálie

Kurz: Islám (RLA08) Ústav religionistiky MUFF Brno PS 2017
Attila Kovács

Literatura

- BOWEN, Donna Lee & EARLY, Evelyn A. (eds.), *Everyday Life in the Muslim Middle East*, Indianapolis - Bloomington, Indiana University Press, 2002.
- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
- İLKKARACAN, Pinar (ed.), *Deconstructing Sexuality in the Middle East*, Burlington, Ashgate, 2008.
- MALECKÁ, Jana, *Narození, svatba a pohřeb v sunnitském islámu*, Brno, Masarykova univerzita - Filozofická fakulta - Ústav evropské etnologie, 2014.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav (ed.), *Smrt, hroby a záhrobí v islámu*, Praha, Academia, 2014.
- SMITH, Jane Idleman & HADDAD, Yvonne Yazbeck, *The Islamic Understanding of Death and Resurrection*, New York, Oxford University Press, 2002.

Islám jako životný styl

- Islám je ortopraktické náboženství je pro svoje vyznavače životným stylem, muslimové se můžou řídit náboženskými doporučeními a příkazy (podobně jako v judaizmu).
- Cílem života a manifestaci důvěry k Bohu je: „konání dobra a odmetání zla“ (*al-amr bi 'l-ma'rúf wa 'n-nahj 'ani 'l-munkar*).
- Muslimové by měli kráčet v tomto duchu po „přímé cestě“ (*as-sirát al-mustaqím*).
- Proti dobru stojí zlo, které bude v souladu s Boží spravedlivostí (*ʿadl*) na posledním soudu.

Životní zastávky muslima

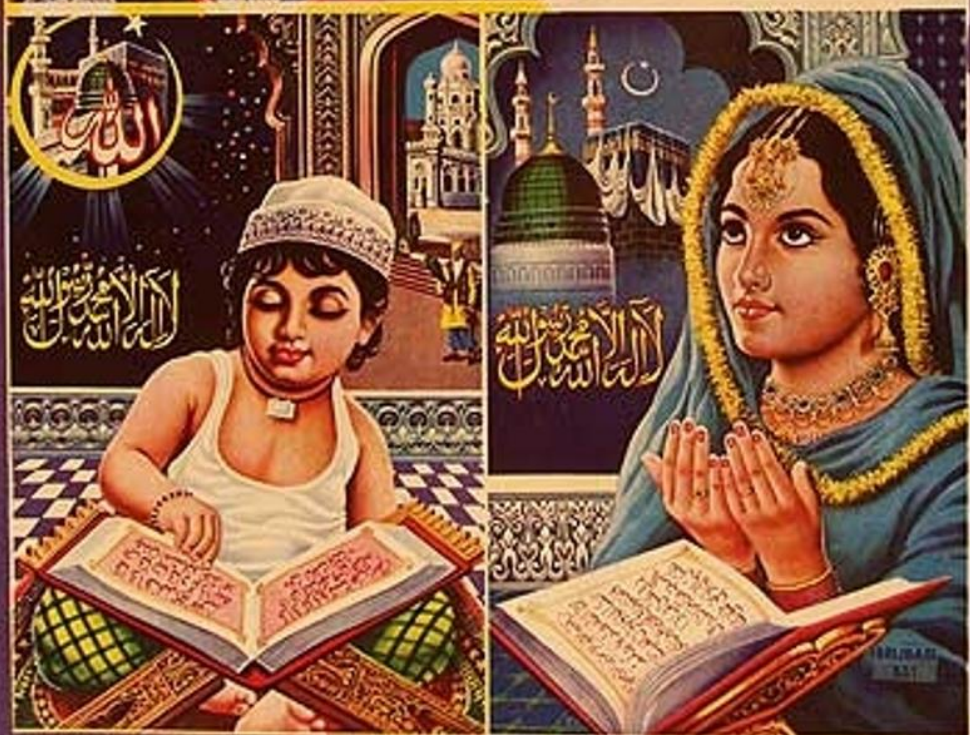
Narození

- Magické praktiky před i kolem narození, dávají se různé amulety a talismany jako matce tak i dítěti.

- Dítěti se do pravého ucha pošeptá výzva k modlitbě (*adhán*) a pak do levého ucha začátek modlitby.
- Chlapcům se stříhají vlasy a pod., zpravidla týden po narození se dává jméno.

Obřízka

- Obecně rozšířený zvyk na Blízkém východě a v Africe nejen mezi muslimy, navíc u některých muslimů (např. Iránu) to tak rozšířené není. Zpravidla mezi 7-12 rokem. Je to symbolický akt plnoprávnosti a členstva v komunitě. Někdy i u děvčat (v Africe).

Ben Deniz

Ağzeme Muruvvetin Oğlu Deniz
Deryanın Kardeşi Deniz
Saçları Sarı, Gözleri Mavi Deniz
Sünnetime Gelirseniz
Bizi Mutlu Edersiniz...

Dünya: Sayın Office
Tel: 0224 5122751

Ben Deniz

Annisi & Babası
Mürüvvet & Ağzem Alkan

Oğullarımız

ÖMER FARUK & MEVLÜT TAHİRİMM

Sünnet Merasimlerinde Sizlerde Aramızda
Çörmekten Mütlük Duyoruz.

Büyükbabası & Büyükbabası
Rabia - Ömer AKÇAN

Annisi & Babası
Meral - Mithat AKÇAN

Mevlüt: 31/07/2010 Saat 16:00-17:00 arası

Gezi: 31/07/2010 Saat 17:30 -18:00 arası

Yemek: 31/07/2010 Saat 18:00-20:00 arası

Düğün-Kıyma: 31/07/2010 Saat 20:00-24:00 arası

Adres: Süleyman Çelebi Mah. Dosteli Cad. Denizkent Sit.
No 18/4-8 Konya / Selçuklu

Tel: 0542 592 82 51 - 0536 776 36 03

Svatba a manželství

- Na základě *hadíthu* manželství je „půlka náboženství“.
- Je to právní akt uzavřený mezi dvěma rodinami zpravidla před *qádím* nebo *imámem* místní mešity nebo i jiným veřejným činitelem.

- Určuje majetkové poměry a zavazuje k vzájemnému respektování manžela a manželky. Výkupné za nevěstu (arab. *mahr*, tur. *kalim*) je „umrtveným“ majetkem nevěsty a ne její rodiny, je to sociální pojistkou pro případ rozvodu.
- Za určitých podmínek je možné mít teoreticky současně maximálně 4 manželky, ale každá by měla mít zabezpečené „rovný díl“ ze svého muže. Prakticky je to zakázané ve většině muslimských zemí.
- Instituce dočasného manželství (na dobu určitou) *mutʿa* existuje v ší'itském islámu dodnes.
- Rozvod (*taláq*) je považované za „největší možné zlo“ ale je povolený.

Írán, 19. stol.

Malajsie

Syrská svatba, utečenecký tábor Turecko

Svatební výzdoba henou

Svatba
jordánské-
ho prince
Hamzu a
princezny
Basmy.

المنقولة قال الراوي فاتبعنا ما قال وقلنا وقال فصرَبَ اللهُ علي الأذنين فأفرغ السنَّة

Smrt a pohřeb

Průběh pochování (džináza):

- Pokud je to možné je nutné vyslovit vyznání víry (*šaháda*) před smrtí.

Mrtvy

- (1) se umyje,
 - (2) zabalí se do pohřebního rubáše
 - (3) ponesou ho v průvodu do mešity, kde
 - (4) se nad ním koná modlitba za mrtvého a potom
 - (5) se pochová bez truhly s tváří otočený k Mekce.
- Obvykle se nestaví nad ním veliký pomník a nemělo by se za něho příliš truchlit.
 - V případě mučedníků je to mírně jinak.

Smuteční výzdoba, Gílán (Irán)

Smuteční pochod, Gáza

Modlitba nad mrtvými, Gáza

Kamenné stoly pro nebožtíky před mešitou, Ankara

بصیر و درج السوم
و قد یسئل ربی یوم
کی یوم السوم
سی ما دسه کلمه

Položení nebožtíka do hrobu, Irák, 13. stol.

Hřbitov, Fez

Hrob s dvojitým datováním, Van (Turecko)

Osmancké ženské hroby, 16. stol., Istanbul

Hřbitov, Jeruzalém

الفاخية
بانتها بالسن
الشرية ارحمني
التي ربك ارضه
مرضيه فارضان
في عبادي
واولي حبيبي
ضريح المرحومه
حليمة الراجحي
الواقعة في
١٩٧١.٢.٢٧ م

الفاخية
شريح المرحومه
حسنه حسن
وانت سنة ١٩١٢
توفيت في ٢٠٠٥/١١/٢٨
لها الرخصة

الفاخية
شريح المرحومه
صبغية عمر حسن
ولدت ١٩٥٢/١/١١
توفيت ٢٠٠٨/١/١٥
ب.ال.س

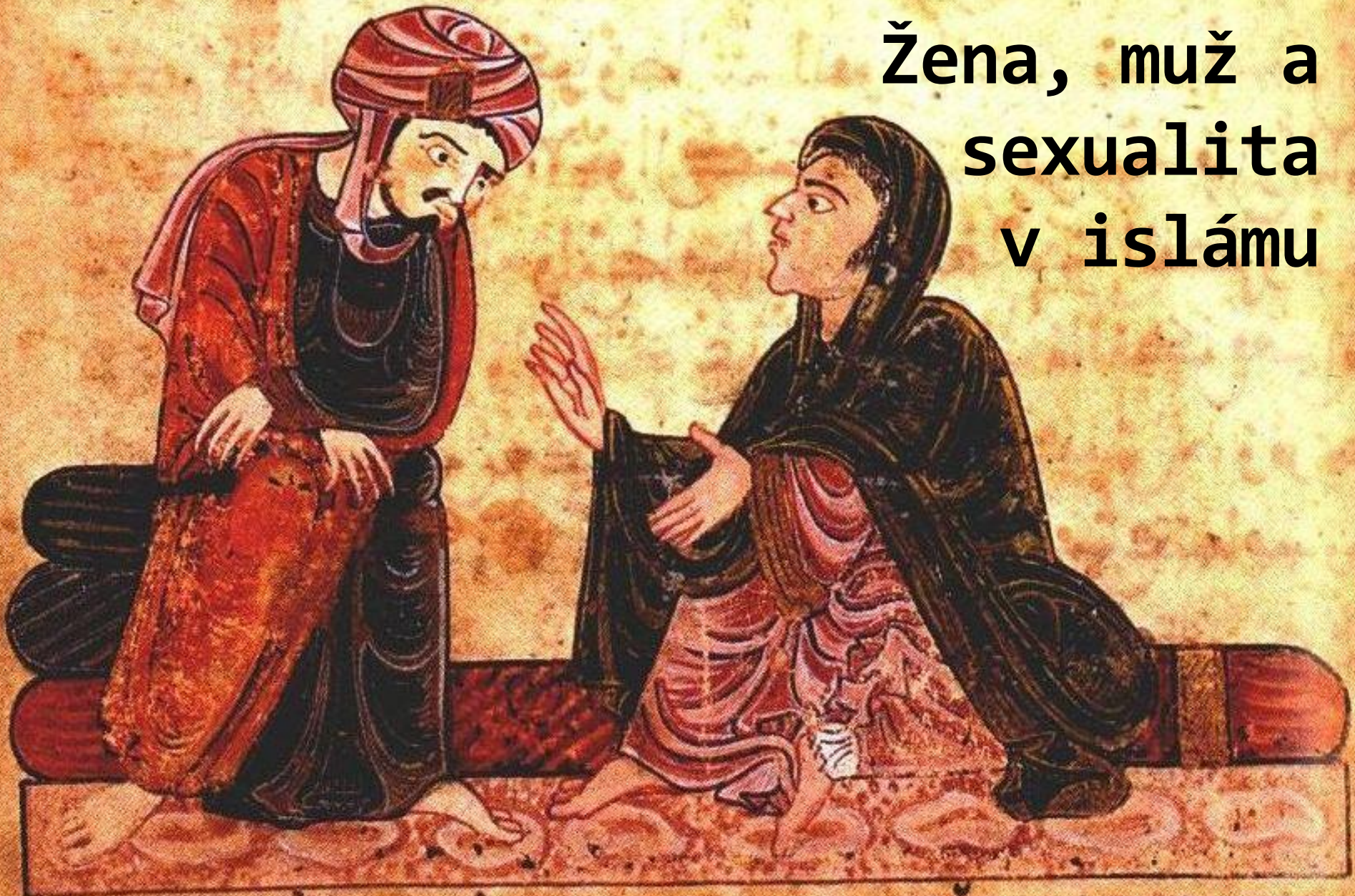
الفاخية
سكن عليها ذات
قبرين قد قريان ذو
الحلال والاكرام
ضريح المرحومه
ديانة يسلمة
توفيت ١١٧٧.٧
لها الرخصة

الفاخية
المرحومه
عائده حملا
توفيت ١٩٧٦/٣/١٠
لها الرخصة

Hřbitov Golestán-e šohadá, Isfahán

Žena, muž a sexualita v islámu

مَرَاتِ عَرَامِي فَاسْتَمَلْتُ مَرَامِي كَمَثَلِ انْمَالِ الْعَادِيَاتِ الْمَوَارِعِ

- Žena a muž jsou jsi z náboženského hlediska rovni, neplatí to ale pro jich společenské a právní postavení. Jsou podřízené mužům (otec, bratr, manžel).

„Ženy vaše jsou pro vás polem; vcházejte tedy na pole své, odkud chcete, však učiňte předtím něco pro duše své a bojte se Boha a vězte, že se s Ním setkáte! Oznam tuto zvěst radostnou věřícím!“ (2:223)

Sexualita v prorocké tradici

- „... Prorok (mír s ním a požehnaní) zřekl: Tři věci jsou pro moje oko nejmilejší z tohoto světa: dobré vůně, něžný sex a modlitba.“
- „Když se manžel popívá na svou manželku a ta se podívá na něho, Bůh se na nich zahladí s milostí; když se chytí za ruku jejich hříchy odjedu od nich mezi prsty; když se spolu milují stojí kolem nich anděli od země až k obloze. Slast a touha jsou krásné jako hory. Když manželka otěhotní její odměna [od Boha] bude jako [odměna] za půst, modlitbu a *džihád* [spolu].“

Sexualita jako součást náboženské praxe (*ibáda*)

- Sexualita v isláme je chápána v celku pragmaticky a pozitivně (bez koncepce dědičného hříchu).
- Islám chápe bezdůvodnou absenci sexuálního života (*ílá*), umrtvování těla nebo celibát negativně.
- V islámu sex je ideální způsob komunikace mezi manželem a manželkou, ale to jenom pokud podléhá určitým pravidlům.
- Může probíhat jenom v rámci „legitimního vztahu“.
- Sexuální akt se začne s zbožným předsevzetím (*níja*) a ve „jménu Božím“ (*bismalláh*).

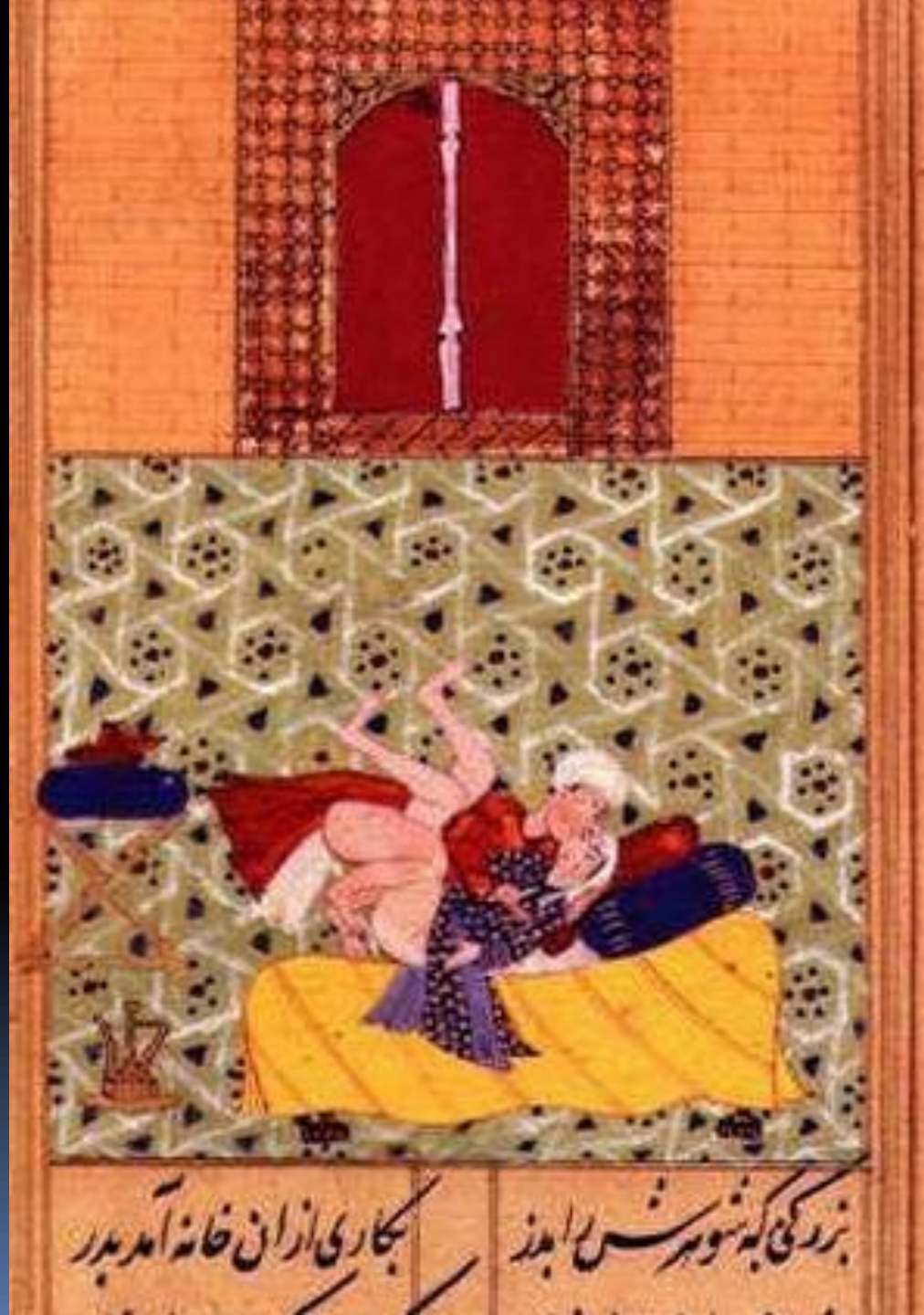
- V sexuálním životu se dává přednost mužům.
- Sexuální svoboda žen se limituje absolutní požadavkou jejich poslušnosti a pokory.
- Žena by neměla odmítat sexuální styk, i když se svým chováním by k němu taky neměla muže ani podněcovat.

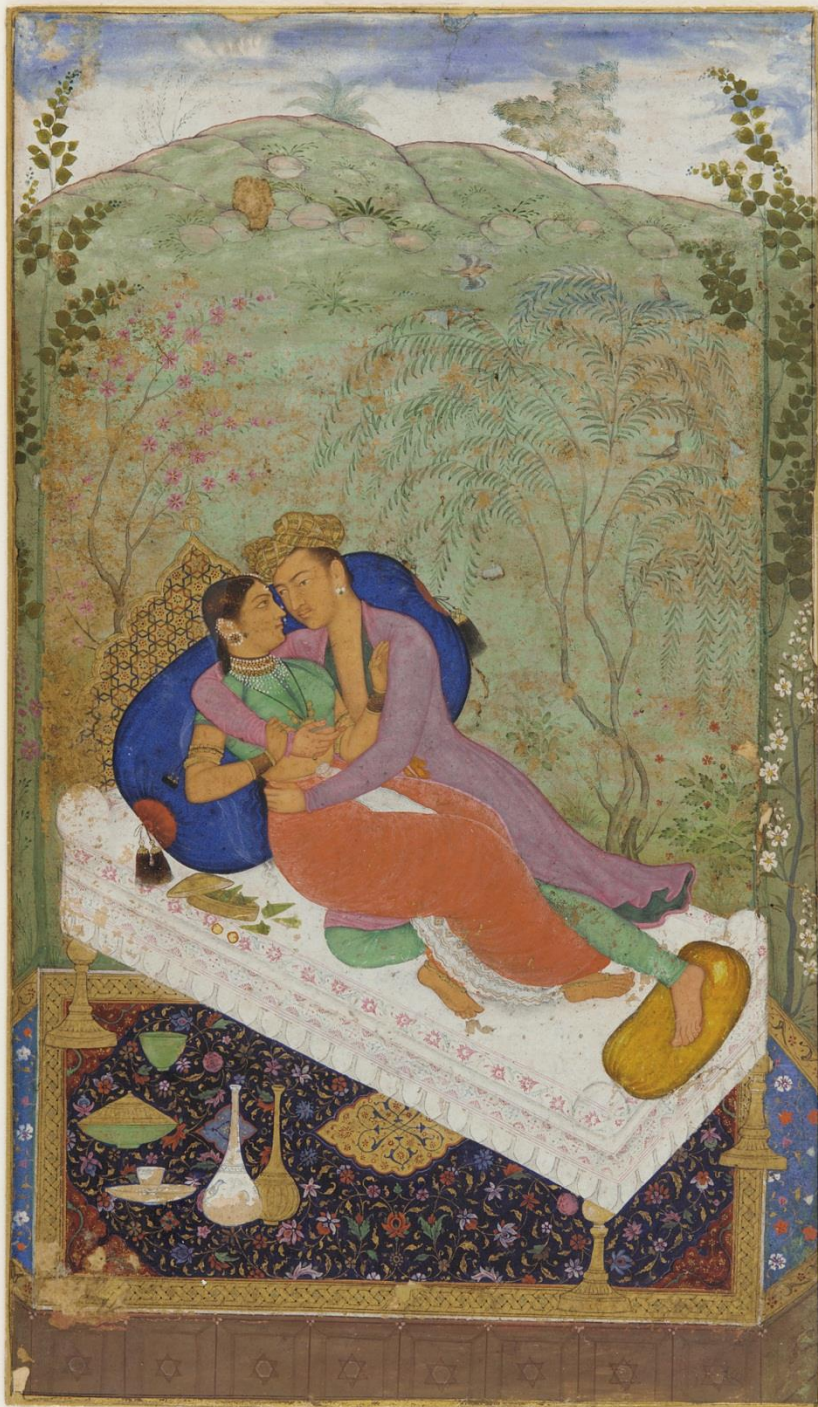

- Ne však každý chápe sexuální roli žen jako pasívní: Abú 'l-Hamíd al-Ghazálí (z. 1111) vidí ženu jako „iniciátorku“ a muže jako „oběť“ sexuálního aktu.
- Žena v sebe skrývá vlastnosti obsáhnuté ve výrazu *fitna*, ktorou se dá přeložit jako pokušení, zvod, zmatek ale též blud, rozvrat a rozkol.

- Sexuální praxe v islámském pojmání se zakládá na reciprocitě muže a ženy a na jejich (jak u žen tak u mužů) legitimním nároku na vzájemné sexuální uspokojení a naplnění svých sexuálních tužeb, např. pokud jde o orgasmus.

- Sexuální zákaz platí například během ramadánského půstu (*sawm*) nebo velké poutě (*hadždž*) a podobné zákazy platí pro dobu menstruace, a šestinedělí.
- Před- a mimomanželský sexuální život, nevěra apod. jsou nepřípustné a zakazované.

- Platí taky zákaz homosexuálních vztahů a to jako mezi muži (*lútíja*) tak i mezi ženami (*siháqíja*).

- Platí i zákaz jako orálního tak i análního aktu.

- Zakázané jsou taky různé formy onanie (*istimnán*), sodomie (*liwát*) a bestiality (*wahšíja*).

- Jsou to však jenom teoretická pravidla, sexuální chování a praxe muslimů se různí.

Tělo, nahota a zahaľování

- Jak ženy tak i muži by měli být vhodně oblečeni.
- Za nahotu u mužů platí vše mezi pupkem a kolenem, u žen můžou být nezakryté ruky, chodidla a tvář.

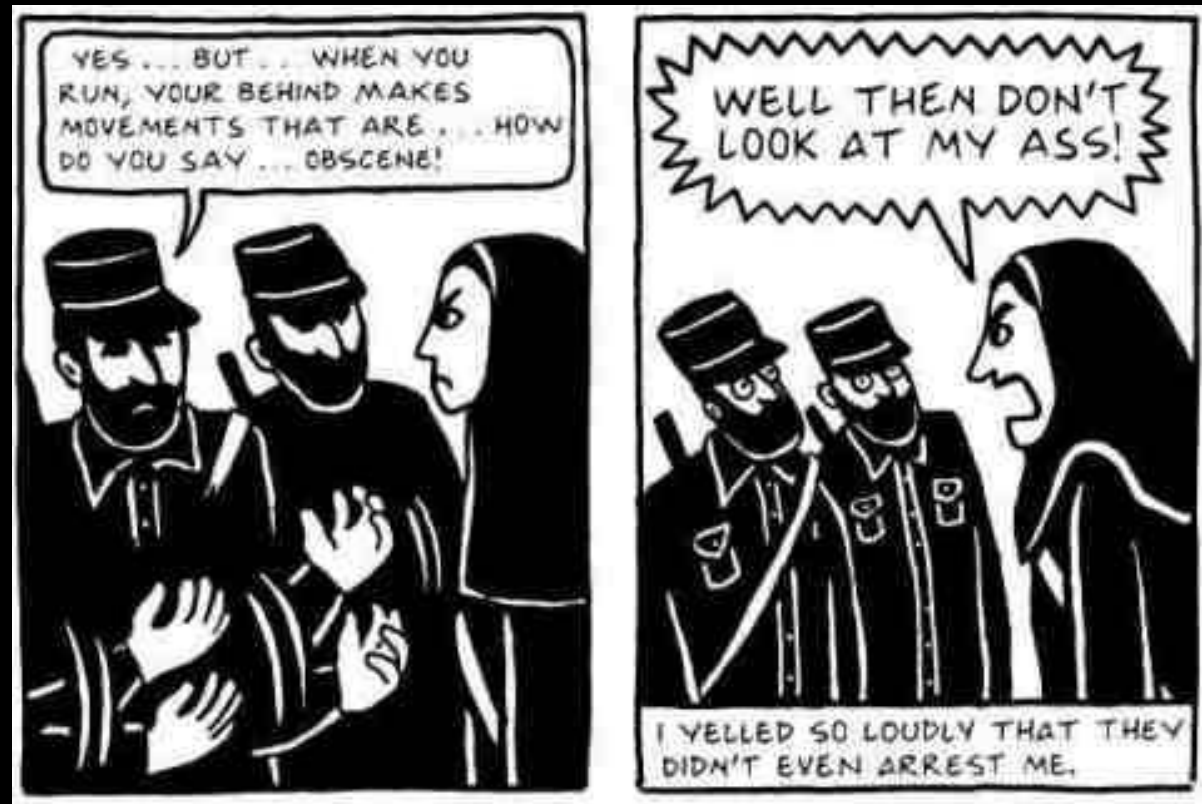

DESI MONTE FOR
VERSACE

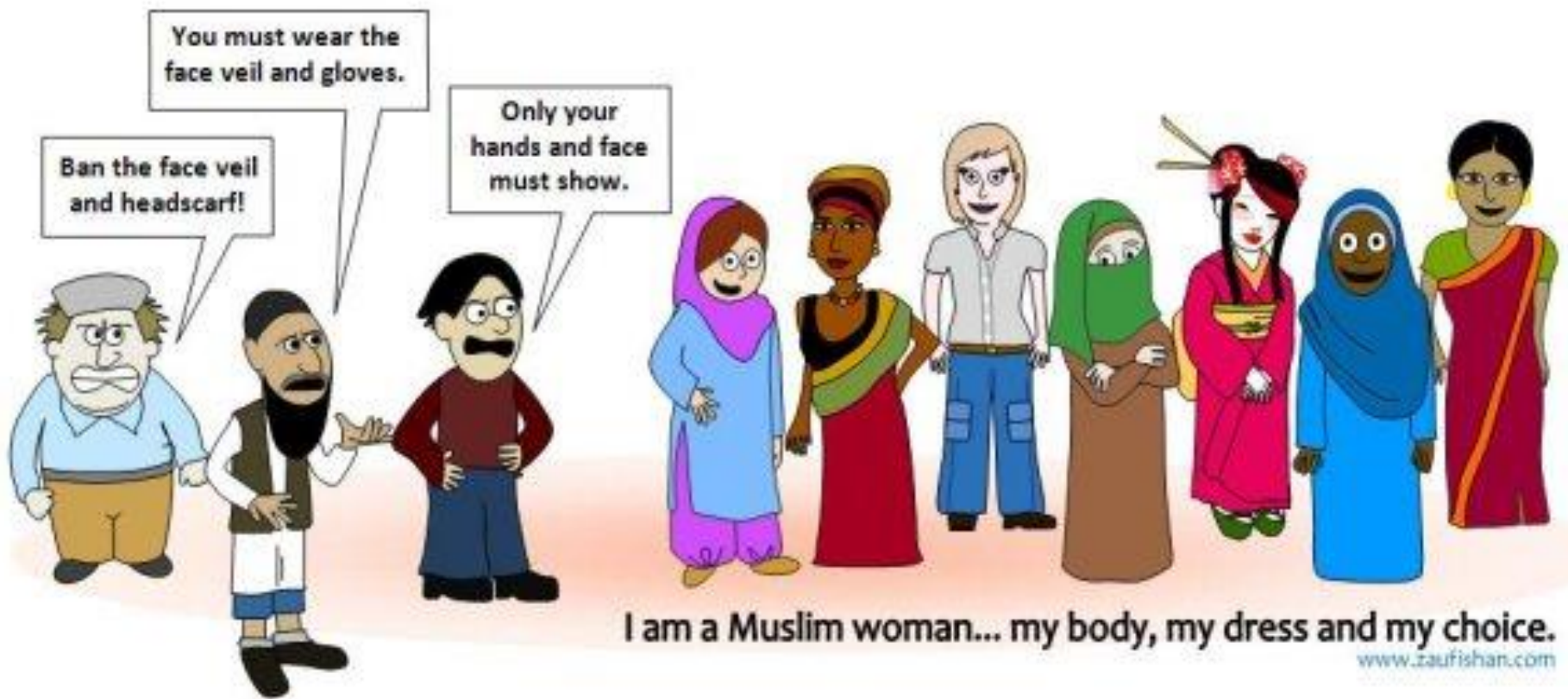
- Platí to na veřejnosti, v případě cizích mužů a žen, ne však v rodině. Platí výrazná rodová segregace.

- Cílem zahalování v islámu je aby ženy přestali být vnímané na veřejnosti jako sexuální objekty, jako i ochrana jejich soukromí, důstojnosti a cti.
- Může to ale být i nástrojem kontroly a omezování žen ze strany mužů.

Islámské oblečení

- Typy oblečení se liší jak v jednotlivých krajinách tak i podle dogmatického typu či směru výkladu islámu a to jako u žen tak i u mužů.

Mužské islámské oblečení

- *Takíja* (arab.), *tekke* (tur.), *topi* (hind.) – „čepička“

Ženské islámské oblečení

abája (nebo podobné dlouhé šaty)

hidžáb („šatka“, pokrývka hlavy)

al-amíra (pokrývka hlavy a ramena)

niqáb

(závoj,
pokrývka
tváře)

čádor („plášť“ iránských žen)

burqa (tradiční odev
afganských žen)

Burqini a sportovní oblečení

Islámský kalendář a reálie

- Islámský kalendář (podle hidžry, *hidžrí*) je lunární, má 12 měsíců po 29 a 30 dnů, no existuje i solární podoba této kalendáře (Irán a Afganistan).

2017: lunární *hidžrí* r. 1438 / 1439 a solární *hidžrí* r. 1395

- Islámské měsíce jsou následovné:

1. Muharram

2. Safar

3. Rabí al-awwal

4. Rabí ath-thání

5. Džumádá al-úlá

6. Džumádá al-áchira

7. Radžab

8. Ša'bán

9. Ramadán

10. Šawwál

11. Dhú'l-Ka'da

12. Dhú'l-Hidždža

DECEMBER 2017

ربيع الأول 1439 Rabi'ul Awwal 1439
 ربيع الثاني 1439 Rabi'uth-Thani 1439

MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
يوم الإثنين	يوم الثلاثاء	يوم الأربعاء	يوم الخميس	يوم الجمعة	يوم السبت	يوم الأحد
				13 1 ١٣	14 2 ١٤	15 3 ١٥
16 4 ١٦	17 5 ١٧	18 6 ١٨	19 7 ١٩	20 8 ٢٠	21 9 ٢١	22 10 ٢٢
23 11 ٢٣	24 12 ٢٤	25 13 ٢٥	26 14 ٢٦	27 15 ٢٧	28 16 ٢٨	29 17 ٢٩
30 18 ٣٠	1 19 ١	2 20 ٢	3 21 ٣	4 22 ٤	5 23 ٥	6 24 ٦
7 25 ٧	8 26 ٨	9 27 ٩	10 28 ١٠	11 29 ١١	12 30 ١٢	13 31 ١٣

Adjustments with respect to London. Please confirm with your local mosques.

City	Fajr	Suhoor	Zuhr	Ash	Maghrib	Isha
Sheffield	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
Tring	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
Tring	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
Cambridge	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15

City	Fajr	Suhoor	Zuhr	Ash	Maghrib	Isha
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15

City	Fajr	Suhoor	Zuhr	Ash	Maghrib	Isha
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15
London	5:45	6:15	12:30	3:45	6:45	8:15

EMAR: All United Arab Emirates except Abu Dhabi
 Assalam on 05075233333 Time code: 30:30:00
 UK: All United Kingdom Assalam on 02077253333
 Assalam on 02077253333 Time code: 30:30:00

**THE LONDON CENTRAL MOSQUE TRUST LTD
 & THE ISLAMIC CULTURAL CENTRE**

148 Park Road, London, NW6 7RQ • Tel: 020 7724 9940, 020 7725 9219 • Fax: 020 7724 0499 • Web: www.lcmuk.org

DARUSSALAM
 GLOBAL LEADER IN ISLAMIC BOOKS
 Buy online at: www.darussalam.com
 Email: info@darussalam.com

muslimské svátky:

- 1. Muharram – nový rok, odchod (*hidžra*) Muhammada z Mekky do Jathribu (Medína)
- 10. Muharram – *‘ášúra*: připomínka zavraždění imáma Husajna u Karbalá
- 12. Rabí al-awwal – *mawlid*: narozeniny proroka Muhammada

- 27. Radžab – *lajlat al-mir'ádž* (noc vystoupení M. do nebes),
- Ramadán
- 27. Ramadán – *lajlat al-qadar* (noc osudu), v noc ve které se vyplní přání a určuje se osud všech lidí na příští rok.

نوفمبر ديسمبر	ربيع أول 11 12	صفر 11	محرم 10
2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

فبراير مارس	جمادى أول 2 3	جمادى ثاني 1 2	ربيع ثان 12 1
4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

مايو يونيو	رمضان 5 6	شعبان 4 5	رجب 3 4
7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

أغسطس سبتمبر	ذو الحجة 8 9	ذو القعدة 7 8	شوال 6 7
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

- 1.-3. Šawwál - *‘íd al-fitr* (tur. *küçük bayran*, malý svátek), svátek ukončení půstu
- 10. Dhú'l-Hidždža - *‘íd al-adhá* nebo *‘íd al-kabír* (svátek oběti nebo velký svátek, tur. *büyük bayran*), ukončení *hadždž* .